

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Літературні інтерпретації історії

обов'язкова

Освітньо-професійна програма Зарубіжна література та теорія літератури

Спеціальність 035 Філологія (зарубіжна література та теорія літератури)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

філологічний факультет

Мова навчання українська

Розробники: кандидат філологічних наук, асистент, асистент кафедри зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології **Оксана Михайлівна Матійчук**

Профайл викладачів	http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=286
Контактний тел.	0978352465
E-mail:	o.matiychuk@chnu.edu.ua
Консультації	за попередньою домовленістю

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Дисципліна «Літературні інтерпретації історії» є однією із обов'язкових дисциплін зі спеціальності 035.01 Філологія (зарубіжна література та теорія літератури) для освітньо-професійної програми рівня освіти бакалавр. У курсі «Літературні інтерпретації історії» надзвичайно важливим є, з одного боку, зберегти зв'язок з вже пройденим матеріалом, а з іншого – орієнтувати на вивчення зарубіжної літератури у першій третині XXI ст. Дисципліна охоплює період з кінця 1780-х рр. XVIII ст. і до 2010-х рр. Окреслений період – кілька епох стрімких соціальних та історичних подій й змін, які справили значний вплив на загальний хід історії, долю народів, образ культури і мистецтва.

2. Мета навчальної дисципліни:

Мета викладання дисципліни полягає в засвоєнні основних тенденцій взаємодії між історією та процесом розвитку словесної культури; показати студентам, що література має аналогічні з історіографією інформаційні джерела і може творчо відображати реальні історичні умови. Передбачається ознайомлення студентів з творчістю найвизначніших письменників, через твори яких себе висловила історія (від Гомера до представників сучасної літератури).

3. Завдання полягає у логічному, чіткому, доступному для студентського сприйняття викладенні матеріалу, що підлягає аналізу, у контролі самостійної роботи студентів з опрацюванням як критичного, так і художнього матеріалу. Всебічне підвищення фахового рівня студентів з історії зарубіжних літератур та всесвітньої історії.

4. Пререквізити. Теорія літератури, історія літератури, філософія, історія, культурологія, мистецтвознавство.

5. Результати навчання

знати історично ферментовані твори зарубіжної літератури, логіку актуалізації певних фактів історії в означених текстах художньої літератури, їхню критичну оцінку, спираючись на культурно-історичний контекст конкретних епох;

вміти аналізувати як окремі літературні явища, так і загальні закономірності літературного процесу в усіх можливих випадках їх синхронічного та діахронічного розгляду.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	8	3	90	22	11			57		

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					с.р.
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	

Змістовий модуль 1 Література як історія												
Тема 1. Література як історія	12	3	2			7						
Тема 2. Література як історично детермінована форма ідеології	12	3	2			7						
Тема 3. Народні епоси як національно-специфічне відбиття історії	14	2	1			9						
Тема 4. Розгалуження художньо-історичних інтерпретацій історії	12	3	1			7						
Разом за ЗМ 1	50	11	6			30						
Змістовий модуль 2. Назва												
Тема 1. Художні інтерпретації історії в літературній традиції нового та новітнього часу	10	3	1			6						
Тема 2. Література у пошуках історично типового	10	2	2			6						
Тема 3. Образ часу та простору як історична та літературознавча проблема	10	3	1			6						
Тема 4. Образ сучасності та формування молодіжної культури в художніх творах	10	3	1			9						
Разом за ЗМ 2	40	11	5			27						
Усього годин	90	22	11			57						

3.3. Теми практичних занять

№	Назва теми
1	Роль історичних знань у прочитанні текстів літератури. Гомер як перший історіограф.
2	„Сповідь” Августина Аврелія Блаженного як перший зразок автобіографії в європейській літературі.
3	Художність героїчної поеми „Пісня про Роланда”.
4	Легенда трагедії Шекспіра „Король Лір”.
5	Історія як головний герой романів В. Скотта.

6	Становлення творчої індивідуальності Бальзака в контексті історико-літературного процесу Франції першої третини XIX століття.
7	Поява жанру “фентезі” як заперечення історії.
8	Образ суперлюдини у романі „Гарі Потер” Джоан Роулінг.

3.4. Самостійна робота

№	Назва теми
1	Категоріальний апарат історії та літератури. Значення творчості Гомера, Арістофана, Плутарха
2	Християнський неоплатонізм Августина Аврелія Блаженного
3	Способи епічного зображення героїв у народних епосах
4	Значення параметри концепту "трагічне" в історичних хроніках В. Шекспіра
5	Історичний роман Вальтера Скотта
6	Людська комедія” як декларація панорамної картини французького суспільства.
7	Літературне відкриття Америки.
8	Формування молодіжної субкультури.

4. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- індивідуальне або фронтальне опитування;
- стандартизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні, дослідницько-творчі проекти);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)								Кількість балів (залік)	Сумар на к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				40	100
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4		

T1, T2 ... – теми змістових модулів.

5. Рекомендована література

5.1. Базова (основна)

1. Аверинцев С. С., Андреев М. Л., Гаспаров М. Л., Гринцер П.А., Михайлов А.В. Категории поэтики в смене литературных эпох: романтизм и реализм. – М., 2000.
2. Апенко Е.М., Васильева Т.Н. и др. История зарубежной литературы. Москва, Инфра-М, 2006. 336 с.
3. Гузь О. О. Від міфу до постмодернізму. Тернопіль, Мандрівець, 2007. 208 с.
4. Єрмоленко В. Далекі близькі. Есеї з філософії та літератури. Львів, ВСЛ, 2015. 304 с.
5. Єрмоленко В. Ловець океану: Історія Одиссея. Львів, ВСЛ, 2017. 216 с.
6. Мегела І.П. Історія давньогрецької літератури: курс лекцій. Київ, Видавець Карпенко В., 2007. 340 с.
7. Мегела І. П. Історія Римської літератури: монографія. Миколаїв, Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. 320 с.
8. Поллак Мартін. Цісар Америки. Велика втеча з Галичини. Чернівці, Книги-XXI, 2015. 272 с.
9. Поллак Мартін. Отруєні пейзажі. Чернівці, Книги-XXI, 2015. 112 с.
10. Помазан І.О. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. Харків, МСП, 2016. 263 с.
11. Реєнт О.П. (упорядн.) Перша світова війна 1914-1918 рр. і Україна. Українські землі у центрі цивілізаційної кризи. Київ, Кліо, 2015. 64 с.
12. Рот Йозеф. Міста і люди. Чернівці, Видавництво 21, 2019. 256 с.
13. Содомора А. Жива античність. Львів, Срібне слово, 2009. 184 с.
14. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: від античності до початку ХІХ ст. Київ, Академія, 2004. 360 с.
15. History is Literature. URL: <https://www.historytoday.com> (дата звернення 18.09.2021)

Допоміжна:

1. Ассман Аляйда. Простори пам'яті. Київ, Ніка-Центр, 2012. 440 с.
2. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство. Навчальний посібник. Київ, Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.
3. Висоцька Н.О. (ред.) Література західноєвропейського середньовіччя. Вінниця, Нова книга, 2003. 464 с.
4. Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Кравченко О.В. Історія світової культури. Київ, Кондор, 2006. 404 с.
5. Джадт Тоні, Снайдер Томоті. Роздуми про ХХ століття. Львів, Човен, 2019. 384 с.
6. Джеймс Б., Рубінстайн У.Д. Тайное станет явным. Шекспир без маски = The truth will out: unmasking the real Shakespeare. Москва, Весь Мир, 2008. 376 с.
7. Кун М. А. Легенди і міфи стародавньої Греції. Харків, Фоліо, 2008. 441 с.
8. Луков В. А. История литературы: Зарубежная литература от истоков до наших дней: учебное пособие. Москва, Академия, 2008. 510 с.
9. Павличко С. Зарубіжна література. Дослідження та критичні статті. Київ, Основи, 2001. 559 с.
10. Поллак Мартін. Топографія пам'яті. Львів, Човен, 2018. 216 с.
11. Харченко Н.А. История мировой культуры. Москва, 2006.
12. Шайтанов Я. О. Зарубежная литература: Эпоха Возрождения. Москва, 1998. 434 с.
13. Thomsen, Mads Rosendahl. Mapping World Literature: International Canonization and Transnational Literatures. London: Continuum, 2008. 192 p.
14. Anglophone Literature from ancient times to present. Podcasts. URL: <https://literatureandhistory.com> (дата звернення 18.09.2021)

15. Docupedia-Zeitgeschichte. Begriffe, Methoden und Debatten der zeithistorischen Forschung. Geschichtswissenschaft und Literaturwissenschaft. URL: <https://docupedia.de> (дата звернення 18.09.2021)